

בדרכי אבותינו

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עטרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק רצאני שליט"א

רח' הרא"ש 2 אלעד, ישראל. טל: 03-9097022

הגיליון מופץ בכל בתי הכנסת ק"ק תימן בעיר אלעד ועוד..

בנתיבי החינוך

הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

מבית הישימות עד אבל השיטים (במדבר לג. מט)

מובא ביילקוט מדרשי תימן על פסוק זה: מבית הישימות, אל תקרא הישימות אלא יש מות שנתחיבו בו ישראל. אבל השיטים, מלמד שנפלו בעון השיטים ארבעה ועשרים אלף. השיטים, לשון השטן, ובגימטריא בערבות מואב, עכ"ל.

והוא מה שאמר הפסוק (במדבר כה. א) וישב ישראל בשיטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב. ובמדרש רבה (במדבר כ. כ"ב) מובא: קל אותן ארבעים שנה לא סרחו במדבר עד שפאו לשיטים, לכך כתיב: וישב ישראל בשיטים ויחל העם לזנות, לשיטים שפגשו לטות, (משלי ו, לב): גאף אשה חסר לב. ויחל העם לזנות, יש מעינות שמגדליו גבורים, ויש חלשים, ויש נאים, ויש מְכַרְיָהוּ, ויש צְנוּעִיּוֹ, ויש שְׂטוּפִיּוֹ בְּזוּמָה, ומעין שיטים של זנות הִיָּהּ, והוא מְשֻׁקָה לְסֹדוֹם, אֵתָהּ מוֹצֵא לְשֹׁמְרֵיהָ (בראשית יט, ה): אֵינָה הַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר בָּאוּ אֵלֶיךָ הוֹצִיָאם אֵלֵינוּ וגו', ולפי שנתקלל אותו מעין, עתיד הקדוש ברוך הוא לִבְשׁוֹ, שְׂנֵאָמֵר (ויאל ד, יח): ומעין מבית הי יצא והשקה את נחל השיטים, מימות אברהם לא נפרץ אֶחָד בְּזוּמָה, כִּינּוּ לְשֹׁמְרֵי אֲנָשִׁים וְשָׂתוּ מִיַּמֵּי נִפְרָצוּ בְּזוּמָה, עכ"ל.

ובגמרא (שבת קמז:) מובא: אמר רבי חלבו, חמרא דפרוגייתא [פירש"י: שם מדינה שיינה משובח] ומיא דדיומסת [פירש"י: שם נהר שמימי מלוחים] קיפחו עשרת השבטים מישראל. [פירש"י: שהיו בעלי הגאון ועסוקים בכך ולא היו עוסקים בתורה ויצאו לתרבות רעה]. רבי אלעזר בן ערך איקלע להתם [הגיע לשם] אימשיך בתרייהו [פירש"י: נמשך אחר היון והרחיצה] איעקר תלמודיה [פירש"י: נעקר תלמודו ושכחו] כי הדר אתא קם למיקרי בספרא בעא למיקרא [כשחזרו, קם לקרוא בספר תורה, רצה לקרוא] [שמות יב. ב] 'החדש הזה לכם', אמר, 'החרש היה לכם'. בעו רבנן רחמי עליה והדר תלמודיה [בקשו חכמים רחמים עליו וחזרו לתלמודו], והיינו דתנן [וזהו ששינונו] ר' נהוראי אומר הו גולה למקום תורה ואל תאמר שהיא תבא אחר כך שחבריה קיימה בידך, ואל בינתך אל תשעו. תנא לא ר' נהוראי שמו, אלא ר' נחמיה שמו, ואמרי לה ר' אלעזר בן ערך שמו. ולמה נקרא שמו ר' נהוראי שמנהיר עיני חכמים בהלכה, עכ"ל. ומי לנו גדול מרבי אלעזר בן ערך שלא החברים משכוהו ולא אינשי דלא מעלי משכוהו, אלא המקום שבו שהה גרם לו לכל זאת. וכמו שמקום זה גרם לקפח עשרת השבטים ב"מ.

[אגב אורחא, אפשר על פי זה להבין את אשר אמרו חכמים 'משנה מקום משנה מזל'. וזו היא גם הסיבה שהאדם עושה 'חינוך הבית' כאשר נכנס לדירה חדשה, בין אם היא חדשה ממש, שאז עיי לימוד זה מקבלת וסופגת הדירה קדושה מתחילתה. ובין אם היא ישנה, שאז צריך לטפחה ולכל הפחות לצובעה, ולעשות בה לימוד יתיקון הבית בכדי לתקן את אשר פגמו [אם פגמו] הדרים לפניו כמובא בספרים.]

למדנו, שהמקום משפיע הן לטוב והן לרע, ואפילו שכעת אין בו דבר רע. עוד למדנו שאין ערבות לשום אדם בעולם. אם הוא מגיע למקומות שיש בהן השפעה של-טומאה, על אף שכעת לא נראה בעיניו שמץ של איסור, יושפע מן המקום ההוא ויכשל ואפילו אם הוא גדול בתורה. דוגמת הנכנס לחנותו של-בשם, ידבק בו ממיני הבשמים וכי.

וכל זה העלנו, לקראת הימים שבאו ובאים אלינו, ימי חופשת בין הזמנים, שלא רק מריבוי לימוד התורה נחסרנו, אלא איש וביתו הולכים להתרענן ולחדש כוחות לקראת ימי אלול הבאים לקראתנו לשלום. והדרכים מלאים באנשים ונשים ולא כל המקומות כשרים. ואף אם באותה עת אין באותו המקום אינשי דלא מעלי, אך המקום ספג המון פריצות, וטומאה נדבקה בכותלים וריחה רע, ומשפיע לרעה על הבאים שם. על כן ימנע ויתרחק ממקומות אלו. ואם יריגיל ילדיו מקטנות שלא הולכים למקומות כאלו, יזכה שיקיימו בעצמם יויגבה לבו בדרכי ה', ודי למשכיל.

פניני הלכה

טעם מנהגינו שאמירת 'ברוך שמיא' בסוף הוצאת ספר התורה

כתב הר"י אורן צדוק שליט"א בספרו שו"ת אורן של-חכמים (ח"ב סי' ל"ח) וז"ל [קיצרנו ושינונו בלשונו כפי הנצרך לענייננו]: מנהגינו ק"ק תימן ידוע הוא, שאמירת 'ברוך שמיא' נדחית לא רק עד אחר ספר התורה מוהיכל הנחתו ופתיחתו על התיבה אלא אף לאחר אמירת כל הפסוקים הנוהגים לאמרם, לאחר הגבוה החזן את יריעת ספר התורה באמירת 'וזאת התורה', רק אז נאמרת תפילה זו. וכן הוא בכל התכאליל המאוחרים שכתבו לומר נוסח זה, כפי הסדר הנהוג כיום, מלבד תכלאל משתא שם, אולם כאמור בשאר התכאליל לא אחר פסוק 'גדלו להי אתי וכי קודם ירוממו, ודין גרמאי, הוא העתקת סדר הוצאת ספר תורה כמתכותו ממחזור ונציה (שנת שנייה) כפי המובא שם, אולם כאמור בשאר התכאליל לא ראיתי כן, אלא אחר פתיחת ספר התורה לאחר אמירת החזן את הפסוק, 'מגן הוא לכל החוסים בו', אומר החזן 'יאמר רשביי כדי וכי. והנה קודם שננסה למצוא פשר וטעם לייחודיות מנהגינו זה, יש לידע שהזמן המוכשר לאמירת ברוך שמיא אינו מוגבל לעת הוצאת ספר התורה בלבד אלא זמן אמירתו נמשכת עד לעת הקריאה בספר התורה. שכך מבואר הוא בספר סדר היום (כוונת ההלל סוף ד"ה ומגביהו) ושכן ראה רבים נוהגים כן, והוא להלכה בסי' אליה רבה (סימן קל"ד סק"ד), סידור עמודי שמים ליעביץ (הנד"מ עמי ש"ג), תכלאל עץ חיים (סי' ג'), שתילי זיתים (סימן קמ"א משב"ז סק"ג), סידור בית מנוחה (ק"י ג'), ספר החיים (פלאג"י, סי' ב' אוי' ד'), משנ"ב (סי' קל"ד סק"ג), כה"י (סק"י) ועוד.

המושך בעמוד הבא

לעילוי נשמת מרת חביבה בת רחמה אוהנינה ע"ה תנצב"ה	לעילוי נשמת יוסף בן יחיא (זכריה) ז"ל תנצב"ה	לזש"ק יובל בן דוד ורות בת זכריה
--	---	---------------------------------------

מחידושי רבותינו

פתרונות לפרשת 'מטות'

אחודה חידה! 'לה' (ממדרב: לב) תרי טעמי, תחת שתי אותיות, והוא טעם מוליך שצריך להפסיק בו מעט. הזוכה בהגרלה: מי שהכל שלו. מי בתמונה? הרב אברהם אלשריעה.

ביאור עניין קרתא "דתורנגולא". עיצוין גבר, אילת, עקבה. גבולות ארץ ישראל. טעמים שהתורנגול נקרא שְׂבִי

ויחנו בעציון גבר. א) מצאתי כתוב בספר הרמזים כתיי לרבינו יואל [על אודות ספר זה ומחברו, עיין במה שכתבנו בס"ד לעיל פרשת בחוקותי על פסוק והבאתי אותם בארץ אויביהם ד"ה ודע] בוה"ל בעציון גבר, תרגום ירושלמי קרתא דתורנגולא, הוא תוֹרְןָן של-ספינה והוא גבוה. ונקרא תורנגול כי התורנגול יושב בגובה זהו בעציון גבר ע"כ. ורי"ל לפי שדרך התורנגול לעמוד במקום גבוה כשקרא, כדי להשמיע קולו למרחוק. ועל דרך שנאמר (ישעיה מ, ט) על הר גבוה עלי לך מבשרת ציון, הרימי בכח קולך וגו':

ולפי זה מצאנו אגב הילוכנו, טב-טעם בגירסת אבותינו המקובלת בידינו לקרות תורנגול בוא"ו ושורק, ולא שהתיי בפתח. ואעפ"י ששם בתיבת תוֹרְןָן הוא בחולם, וכמו שנזכר בהדיא בפסוקים (עיין ישעיה ל, יז. ויחזקאל כו, ח), מכל מקום הוא קרוב יותר לשורק. וכן היא כתובה בוא"ו בספרי חכמי תימן, בלשונות חז"ל שהעתיקו, כמי"ש בס"ד בלשון חכמים מרפא:

ונקראת העיר כך, על שם שהיתה גבוהה וניכרת לכל סביבותיה. אי נמי מפני שהיתה שוכנת לחוף הים. וכמי"ש בתוי"ש כאן דף קע"ט אות נ' שהיא עיר נְמַל על חוף ים סוף כמבואר במלכים-ראשון ט, כו, ושם כב מט. אבל בפירוש הרוקח כתב, בכרך תרנגולא, כי באותה עיר יושבים בעלי עצה יודעי העתים כתרנגול, והיה על העיר כמו תרנגול כמו שעושים בתורן הספינה. ומעין זה כתב בציוני בשם המקובלים שנקראת **עציון גבר**, לפי שהיו בה אנשי מועצות, דבקאי הוּו בחכמת תרנגול הנקרא **גבר ע"כ**:

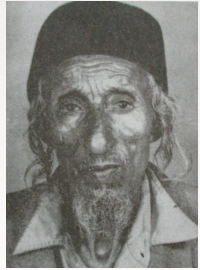
ומן האמור בפסוקים שאחר זה, ויסעו מעציון גבר ויחנו במדבר צן וגו' (ל"ז) ויחנו בה' דהו בקצה ארץ אדום (ל"ח) מוכח שעציון גבר קרובה מאד לארץ ישראל. וכן מוכח מדנוכרה עם העיר אילת, כמי"ש להלן (דברים ב, ח) ונעבור מאת אחינו בני עשר וגו' מאילת ומעציון גבר, ונפן ונעבור דרך מדבר מואב. והעיר אילת, ידוע שהיא בתחילת ים סוף, הסמוך לארץ ישראל. וכן מתבאר מן האמור לגבי שלמה המלך (מלכים-

ראשון ט, טו) בעציון גבר אשר את אֵלוֹת, על שפת ים-סוף, בארץ אדום. וכיוצא בזה כתוב בדברי הימים שני ח"י, י"ז. וכן ממה שמצינו כי עזריה מלך יהודה בנו של-אמציה, הוא בנה את אילת וישעיהו ליהודה" (מלכים שני יד, כב). ועיין לקמן ד"ה ברם:

ואומרים כי אילת שהיתה לשעבר, היא במקום הנקרא כיום בל"ע בשם "עַבְבִּיחַ", ועציון גבר "תל אֶלְחִילִיפִיחַ". וזה דלא כמעטים המרחיקים את עציון גבר, לאמר כי היא הנקראת עדן, בצידו השני של-ים-סוף בקצה ארץ תימן. ועי"ע בדברינו להלן פרשת כי תצא על פסוק בדרך בכל

**איכה יורה!
היא ראשונה
ונחסרה מהתבה
בבאר החיים הסביר חסנתה
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס**

מי בתמונה?

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

המשך בעמוד הבא

איכה ישבה בדרך העיר רבתי עם היתה כאלמנה רבתי בגוים שרתי במדינות היתה למוס (איכה א, א)

נראה לי בס"ד רמז נאה בפסוק זה, והוא כי ראשי תיבות הפסוק עולין בגימטריא שנאת חנם (עם התיבות והכולל). והעניין הוא, כי ידוע שבית המקדש השני נחרב בעוון שנאת חנם. ומה שבא זה ברמז ולא נכתב בפירוש, הוא מפני שמגילת איכה נכתבה על חרבן בית המקדש הראשון, שנחרב בעוונות אחרים. אך המגילה מתאימה גם לחרבן בית שני, לפיכך נרמז בה עוון שנאת חנם.

ומאחר שבית המקדש נחרב בעוון שנאת חנם, ממילא בית המקדש השלישי ייבנה בזכות אהבת חנם, כאשר ישראל יהיו באחדות אחת, ויתרחקו ממחלוקת. וכן תמצא ראשי תיבות איכה ישבה בדרך, עולין בגימטריא אהבה, ועולין בגימטריא אחד. לרמזו על מה שכתבנו. אולם לא די לנו באהבת חנם, אלא צריכים ישראל להידבק ביראת האלילים חיים, לירא ממנו ולעבדו עבודה שלימה ותמה, ואז יזכו לגאולה השלימה. וכן תמצא ראשי תיבות ישבה בדרך העיר רבתי, עולין בגימטריא יראה. המקום ב"ה יגאלינו גאולה שלימה, ויראינו בבנין אפירון, ובא גואל לציון, אכ"ר.

פאר מלכות למוהר"ר סעדיה בן אור זצ"ל עמ' רנ"ז

פניני הלכה

המשך מהעמוד הקודם ואף שנאמרו הדברים שם לענין דיבעד, היינו כאשר לא אמרו בעת הוצאתו מן ההיכל, עדיין יכול לאמרו כעת עד זמן הקריאה, (מלבד האמור בדברי ספר סדר היום שכתב, שראה רבים נוהגים כן, אלמא לתחילה הוא), מכל מקום חזינו עכ"פ, שעת ז' הרי היא בכלל סדר הוצאת ספר תורה, עליה נאמר שהיא עת רצון בפתיחת שערי שמים,

שאם לא כן מה ערך יש לאמירת תפילה זו בעת הזו, ומכאן הסתייע מהר"י"ש בתכלאל עץ חיים (שם), לתמוך ולסנוד מנהגא דילן.

ובמושכל ראשון אמרתי ביישוב המנהג, שהוא על פי מה שכתב הגרי"ח בעל בן איש חי בקונטרס כתר מלכות (עמ' 187). להכריח על פי הסוד, שאמירת בריך שמיא צריכה להיות בעוד ספר התורה פתוח ולא סגור, ואת היסוד לכך חזר ושנאו בקונטרס סוד לישירים (ח"ג סי' ח). ואם כן אגן לדין שאין פתחין את הספר תורה, מעת הוצאתו מן ההיכל ואף לא קודם לכן, שמניחים אותו על התיבה ורק אז פותחין אותו, נמצא שזמן זה הוא בדווקא הזמן המובחר לומר בו בריך שמיא. ולפתחו קודם לכן כדי הולכתו אל התיבה לא רצוי ואף לא ראוי מחשש נפילה, וכמו שאנו חוששין בכה"ג מלעשות הגברה בעוד פתוח, ומסתפקים בהגבחת היריעה בלבד. ובעת פתיחת ההיכל שיפתח את הספר בעודו שם, כדי לומר 'ברוך שמיא' לא יתכן אלא רק במקום שנהגו כמו ק"ק הספרדים, היות שזהו חידוש גדול לומר, שזה המכוון בדברי הוה"ק באומרו, יכד מפקין ספרא דאורייתא.

שו"ר היטב בלשונו של הגרי"ח שם בקונטרס כתר מלכות, שכתב ממש לעשות כמנהגינו, זאת לאחר שהאריך בענין שתי בקיעות יעיון שם, כתב זה לשונו, 'יהנה לפי זה מש"כ מתפתחין תרעי שמיא דרחמי הוא על הבקיעה השניה וכי, ונמצא כי עיקר אמירת הבקשה הנזכרת, צריך לאמרה בעת שהספר תורה פתוח, והיינו מעת שפתחין אותו להראות לקהל להשתחוות לו, ולא כאותן שקורין זה הבקשה בעת שמוליכין הספר תורה מן ההיכל לבימה, דאז היא שעה הספר תורה סגור ולא פתוח. ולאחר מכן כתב, 'ומדברים אלו תבין כי גם אחר שמניחין הסי"ת פתוח על הבימה, כאשר קורין בו כל משך זמן זה, הוא מסוגל לבקשת רחמים, ולכן אם יש לאדם איזו בקשה ותפילה יאמר אותה בין גברא לגברא, בעד הסי"ת פתוח וכי עכ"ל.

ומבואר להדיא מדבריו, שהזמן הנבחר, הוא הזמן בו מראים פני כתיבתו אל העם להשתחוות לו, וכן הוא אצלנו שמיד אחר אמירת 'וזאת התורה', ופסוקי 'תורת ה' תמימה וכי', מיד לאחר מכן אומרים בקשה זו. והאף אמנם שבזמן האמירה הספר כבר מכוסה במטפחת מפני כבוד התורה, שלא יהא מגולה שלא לצורך הקריאה, מכל מקום אין זה מגרע, וכמבואר בדברי הגרי"ח עצמו שהבאנו למעלה שכתב, 'ולכן אם יש לאדם איזו בקשה ותפילה יאמר אותה בין גברא לגברא, בעוד הסי"ת פתוח וכי, והפליג אמירת התפילה ליותר מכך אף בשעת קריאת ספר תורה בין גברא לגברא, ולעניינו למדנו שעכ"פ כיסוי המטפחת אינו נחשב כסגירת הספר, שהרי בין גברא לגברא מכסים את הכתב, ולמרות זאת קאמר הגרי"ח שניתן לומר תפילה זו.

עוד אמרתי ביישובו של המנהג שנוסד על ידי חכמי תימן הקדמונים בספרי התכלאל, בדרך יותר פשוטה, והיא שתוספת תפילה זו נתקבלה בקהילותינו להיאמר מאוחר יותר לשאר הפסוקים הנאמרים מכבר אצלנו, על כן הונהגה אמירתה בסוף הסדר על דרך ראשון ראשון קודם, כיוון שעדיין זמן זה מוכשר הוא לאמירת תפילה זו כמבואר למעלה, מה גם שבספר סדר היום הראה פנים מסבירות לאמירתו בעת הזו, ונראה שהוא הגורם לכך, ושכן נהגו העולם. וראה נא כמה סתן של חכמי תימן ביסוד אמירה זו דחוקא בעת הזו, אף שתפילה זו הינה מתיקון חכמי המשנה וחשובה לאין ערוך משאר הפסוקים הנאמרים בעת דהיא.

לעילוי נשמת
מוהר"ר חיים בן שלמה עדני זצוק"ל
מרא דאתרא דאליכין, תנעב"ה

לזש"ק
תומר ישראל בן יעקב
ואודליה בת מנשה

לזש"ק
שלום בן יעקב ומירב
טליה בת מנשה

מחידושי רבותינו

מהליכות אבותינו

החכם עיניו בראשו

צדיקים חביבים עליהם ממונם, היות ואינן פושטין ידיו בגזל, ועל כן שומרים עליו מכל משמר. מעלה זו היתה מצויה אצל אבותינו. ונעלה רק אחד מן הדברים כפי שהעלם מוהר"ר עמרם קרח זצ"ל בחיבורו 'יסערת תימן בענין 'מלבוש הגברים' (עמ' קט"ז) בזה"ל:

מלבושם היה חלוק אחד על בשרם פתוח מלפניהם, קורין לו "קפסאון". וסדין תחתיו, מכסים בו ממתניהם עד חצי שוקי רגליהם וחוגרים אותו על מתניהם באבנט של עור שקורין לו "חזאם", או בגד עבה שקורין "מעגרי" המקיף ונכרך על הבטן והמתנים בחוזק, כדי שלא יזח ויתגנב, כי לא הורגלו בלבישת מכנסים.

החלוק והסדין מצמר גפן צבוע ניל שחור, אף שיש תוספת בדמיו נגד דמי הצבע בחרו התועלת: א) שהוא מחמם הגוף. ב) שאינו צריך כבוס לזמנים תכופים. ג) שא"צ לכבסו בבורית (צ'אבון) כמו הלבן, כ"א כבוסו במים מעביר ממנו כל טנף.

בפנים החלוק תופרים כס להניח בו מאכל או כסף הנצרך לשעתם, ולא יראה זה הכיס, חוץ לבגד, פן בעת שהוא מסיח דעתו יגנבו לסטים מה שבתוכו, עכ"ל.

המשך מהעמוד הקודם עץ או על הארץ ד"ה ומדינות הים. ותיבת עקבה, ידוע כי כן קוראים בל"ע לעלייה קשה שבהרים, וכן לעיר הבנויה בפסגת הר. ונראה כי לכן פתר רס"ג (לקמן לד, ז) **לְפַעֲלָה עַקְרֵיבִים**, עקבה עקריבים. ממילא אפשר כי לכן נקראת בלשון הקודש אילת, מלשון חוזק ותוקף, כעיר מבצר, כמו (יחזקאל יז, יג) ואת אֵילֵי הארץ לקח. והעיר עקבה, דהיינו אילת שבמקרא, כיום היא בתחום שלטון ארץ ירדן, ורחוקה היא כמה מילין מאילת שבתחום שלטון ארץ ישראל, המכונה כך על שם קרבתה לעיר אילת שהיתה בעבר, שהיא הנקראת כיום עקבה. וגם עקבה שוכנת עץ חוץ ים-סוף, אך היא לרגלי הרים גבוהים. ואומרים שנקראת כך, על-שם שהיא חוזק המדבר, כיון שהכל סביבותיה מדבר, או על שם אדם שהיה נקרא כך, כגון שנאמר (בראשית יז, מא) אלוף אֶלֶה אלוף פינן, כך שמעתי מבקיאים:

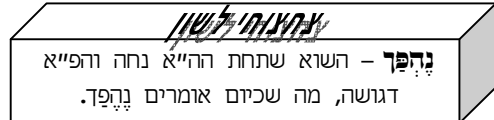
ברם אילו היו מקומות אלו בתחומי ארץ ישראל הנזכרים בתורה לקמן בפרשתנו, מסתברא שהיה הכתוב מזכיר את ים סוף כגבול הדרומי, כמו שהזכיר את נחל מצרים (לקמן לד, ה) [שהוא ואדי אלעריש, לדעת רס"ג וסיעתו, ולא הנילוס] והים הגדול (שם ו) כגבול מערבי, ים כנרת (שם ז), ואת נהר הירדן וים המלח (שם יב), כגבול מזרחי. אלא שמע מינה שהחלק הדרומי בנגב אינו מארץ ישראל, ולא כבשורה עולי מצרים ועולי בבל, ונמצא לפי זה שהערים אילת ועקבה דינם כחוצה לארץ, וכבר דנו בדבר בכמה ספרים, ועיין מה שהאריך בזה בספר אור לציון על שביעית פרק ו' דף ע"ט, ושם עמד גם-כן על פתרון רס"ג לתיבות **מעלה עקריבים** הנזכרות לעיל, והביא בשם תבואת הארץ דף כ"ה שמקום זה הוא קרוב לים המלח. וצריך להעיר כי הוא דכתיב, ושתי את גבולך מ"ים סוף" ועד ים פלשתים וגו' (שמות כג, לא), זה לא היה או בעלייתם ממצרים לארץ ישראל, אלא היא הבטחה לעתיד, או שנתקיימה כבר בימי שלמה המלך (וזהו מה שנזכר בספר מלכים, כדלעיל ד"ה ומו) וכיעוין במדרשים ובמפרשים שם:

ב) ובפעמון זה כתי' למהר"י ונה, בענין ברכות השחר, ראיתי בזה"ל, **הנותן לַעֲקִי כִינָה**, נקרא התורנגול כן על שם שמצוייר בצורתו, לשון ואבן משכית (ויקרא כ, א) שפירש רבינו סעדיה גאון חגרא מזכרפא, לכן גם התורנגול נקרא בלשון ישמעאל אלמוכרף:

פירוש אחר, נקרא כן על שם שצופה ומביט דרך מעלה, כי אמר בספר ראשית חכמה [עייין שער היראה פרק י"ב ושער הקדושה פרק ז' ופרק ט"ז. יב"ן] שהתורנגול הזה אינו מכריז בלילה עד ששומע גבריאל המלאך מכריז, וכשמשלים להכריז יוצא רוח מתחת כנפיו ובאה ומעוררת כל התורנגולין שבעולם והן יעורין ועומדין, ועל כן נקרא גבר על שם גבריאל. ואתה שעה נת הלימוד, זמנא דקב"ה אתי לאשתעשעא עם צדיקיא בגינתא דענז, ולפי-כך חייב כל אדם לקנות לו תורנגול. ומבחר הכל הוא השחור, כי הוא מחלק הלילה לשבעה חלקים, ומכריז בהן. ועוד האריך בענין זה יע"ש. (העניין ידוע למה הוא אומר כך, והכונה שגב"ר כנגד גבריאל שהוא מצד הגבורה של-יצחק [ועיין עוד בדברינו לעיל הפטרת נשא על פסוק ותקרא את שמו שמשון ד"ה עוד. יב"ן]. וצריך שיהא שחור כנגד מדת המלכות ליל"ה וממשלתה בלילה שהוא גוון שחור, והתחברותה ביצחק לינק מצד הדין שלו, כי יצחק ממשלתו מסוף היום שנאמר (בראשית כד, ט) ויצא יצחק לשרח בשדה לפנות ערב. כנסת-ישראל שנקראת שדה לפנות ערב לממשלתו. ומה שאמר שמחלק הלילה לשבעה חלקים, ר"ל שזאת המדה אנפ"י שדבקותה בלילה יותר ביצחק שנאמר מפחד בלילות (ש"ש ג, ח) זה פחד יצחק, מ"מ השבע מדות אלו שהן ג"ת נהיים [ראשי תיבות ג'דולה ג'בורה ת'פארת, נ'יצח היוד י'יסוד מ'ילכות. ויש ספרים שכותבים **תג"ת** בחי"ת, דהיינו ח'סד ג'בורה וכו'. והכל אחד כידוע. יב"ן] הן בדיבור אחד ואין להפרידן זו מזו ח"ו, אלא שיצחק ממשלתו בלילה יותר עד שיבא בקר אברהם. ורמז לדבר, הנה מטתו שלשלמה (שם י) לרמוז למדה זו שאמרנו. ששים גבורים סביב לה, לרמוז לשש קצוות ר"ל לשש המדות העליונות שעליה. ומפני מה הם סביב לה. מפחד בלילות, מפני פחדו של-יצחק שבא אליה בלילות, כלומר אלמלא השש המדות ממזגין אותה בלילות, לא היה העולם יכול לסבול דינו של-יצחק. ואין מפרשין יותר (לחכם):

ולפי-כך נקרא שכוי, כי תרגום מצפה (בראשית לא, מט) סְכּוּתָא, מלשון יִסְכָּה (שם יא, כט) שסוכה ברוח הקדש. וגם הלב נקרא שכוי, כאמרו (איוב לח, יז) או מי נתן לשכוי בינה, ולומר לך כשם שהלב חכם באדם יותר מכל האיברים, כן התורנגול חכם מכל העופות עכ"ל מהר"י. והתוספת שהקפתי עליה עיגול, היא ממהדורא אחרת של-פירושו בספר כתי"י זקני מהר"ק זצ"ל. ואיתא בחמדת ימים למהר"ש פרשת ויגש, גבי פסוק (בראשית מה, כא) ויתן להם יוסף עגלות על פי פרעה, תרנגולת, רמז לחומר. תרנגול, זה יצר-טוב. ונקרא שכוי, ששוכה ברוח-הקודש ע"כ. ועי"ע בערוך ערך סכוי, ובדברינו לעיל פרשת חיי שרה על פסוק והאיש משתאה לה ד"ה ולמדנו, ופרשת ויקרא על פסוק והקריב מן התורים ד"ה ואפשר, ופרשת בלק על פסוק וישלח מלאכים ד"ה ונחזור.

(נפלאות מתורתנו לממון הגר"י רצאבי שליט"א)

בדרכיהם אתהלך...

אם לא בחיי חיותנו...

הרב יעקב עשירי זצ"ל חי לפני למעלה ממאה שנה בכפר מערד אשר במחוז יריים. הוא היה רב הכפר, מקדש ומגרש ושוחט. היה מתנהג בחסידות ופרישות והיה יושב בתענית מראש חודש אלול עד יום כיפור. הרב הצדיק הזה ידע את היום והשעה המדוייקת בה יסתלק מן העולם, ואמר כי אביו בא אליו והודיע לו זאת.

הרב היה עשיר והיו לו שדות רבים, יום אחד בא אליו מוסלמי וטען ששדה הקפה של הרב שייך למוסלמים. הרב ניסה להוכיח את בעלותו על השדה, אולם המוסלמי סירב לקבל דבריו. עקב כך נאלץ הרב לנהל משפטים ארוכים בערכאות של גויים, במשך כמה חדשים, בערים יריים וזמאר. לבסוף נפסק כי השדה שייך למוסלמים.

כעבור שנים אחדות הלך הרב לבית עולמו. באמצע שבעת ימי האבל, כשבית הרב הומה מנחמים, נכנס אותו מוסלמי ועמד לפני האבלים באמרו: "יחזו בחזרה את שדה הקפה". כששאלו אותו מה קרה, אמר: "מידי לילה בא אלי אביכם ומכה אותי במקל". וכך חזר השדה לבעליו ונתקדש שם שמים בין הגויים.

(לבינים ספר עמי ק"י)

לעילוי נשמת חיים בן יחיא נהרי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו פרץ ז"ל,
דוד בן סעיד בשארי ז"ל, יוסף בן יחיא נהרי ז"ל, ר' אברהם בן יצחק דאוד טביב זצ"ל,
יפה בת יחיא נהרי ע"ה, תנצב"ה

חכמי תימן

הרב חיים ב"ר אהרן הכהן זצ"ל
 נולד בצנעא בשנת ה'תרי"מ. סמל העונה והיראה, אציל רוח. לפרנסתו היה תופר בדים יקרים לגדולי המלכות. היה בעל קול נעים, ובבתי משתאות שהיו בתימן כבד את חי ואת המסובים בחן שירתו. חזן מחונן. עלה ארצה בשנת ה'תשי"ט ונתמנה לרב בית הכנסת המרכזית תפארת ישראל, אשר עמל בזקנתו עם ראשי העדה להקמתו ושכלולו אשר יש בו מאות מתפללים מעולי תימן. ניהל את צאן מרעיתו בנועם בתום ובכבוד במשך עשרים וארבע שנים.

נפטר
 בשנת
 ה'תשל"ג

התודה...

ו- הברכה...

לידידנו הנכבד והנעלה, איש חיל לתורה ולתעודה, מסייע רבות לבני מלכו של-עולם, ומשמח רבות תינוקות של-בית רבן, ה"ה **רפאל צברי** הי"ץ

יהא רעוא שיאריך חי ימיו בשוג ושנותיו בנעימים, יזכה להיות תמיד מן הנותנים והמסייעים, המשמחים אנשים ואנשים. ויראה כל זרעו וזרע ישרים מבורכים, הולכים בדרכי אבותינו הקדושים, זכים וצדיקים, יראי ה' מרבים, תלמידי חכמים נבונים וידועים, אצ"ר.

הערות, הארות ותשובות לחידות ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009 או במייל: Nahari@enativ.com

תפארת בנים

זכה בהגדרה במבצע "מרבים תורה" התלמיד היקר והנעלה מאריך ג'יסין נ"י יהא רעוא שיזכה לברך על גמרה של תורה, בידיעה ובשינון על פה

תלמידי ביתה ו' סיימו בס"ד ללמוד את חומש ויקרא ואף עשו סעודת מצוה. יהא רעוא שיעלו מעלה בתורה ויראה ויזכו לתורה מרובה

התלמיד הנעלה יהודה דחבש נ"י מכיתה א' עשה סעודת מצוה לחבריו לרגל סיומו את ששת סדרי משנה. כאות הערכה קיבל תעודת הצטיינות על זאת. יהא רעוא שיהיו חקוקים בלבו כמכתב חרוט על לוח.

התלמיד הנעלה יוסף שלום דמרי נ"י מכיתה ג' עשה סעודת מצוה לחבריו לרגל סיומו את ששת סדרי משנה. כאות הערכה קיבל תעודת הצטיינות על זאת. יהא רעוא שיהיו חקוקים בלבו כמכתב חרוט על לוח.

גני ילדים / תלמוד תורה

"עטרת חיים"

ע"ש המהרי"ן ורבו"ק זצוק"ל
 לבני תורה ק"ק תימן - אלעד
 רח' הרא"ש 2 טל: 03-9097022
 בנשיאות ובחכונות מורן ונאמן הרב יצחק ראבי שליט"א
 בראשות הרב אליהו נהרי שליט"א

לק"י

זה הזמן להוסיף בקדושה, בתורה וביראת שמים טהורה וצרופה, עם שמירת מסורת אבותינו הקדושים.

הודעה בדבר רישום לשנת הלימודים תשע"ח

הננו להודיע לציבור בני התורה כי נפתחה ההרשמה לשנה"ל תשע"ח הבעל"ט

לגני הילדים גילאי 3-4-5 לכיתות התלמוד תורה

לרישום:

יש להגיע למזכירות הת"ת רח' הרא"ש 2, או להתקשר לטל: 03-9097022

אינן בהרשמה התחייבות לקבלת התלמיד | קבלת התלמיד מותנית באישור ועדת הקבלה

לרפואה ובריאות איתנה
 סעדיה עדי בן שלום צוברי ויוסף בן משה דנין
 מתוך אריכות ימים ושנים